

ВЈЕЖБА λζ'. Αναλιζирај и преведи: α' Ἐμοὶ μὲν τὰ μαθήματα, σοὶ δὲ ἡ μουσική ἀρέσκει. β' Ἡμεῖς μὲν γράφομεν, ὑμεῖς δὲ παίζετε. γ' Ὁ ἀδελφός μου καὶ ὁ πάππος σου φίλοι εἰσὶν ἀρχαῖοι· δεῖ οὖν καὶ ἡμᾶς φίλους εἶναι. δ' Ἡμᾶς μὲν τὰ ἡμέτερα, ὑμᾶς δὲ τὰ ὑμέτερα εὐφραίνει.

Г р а д и в о : личне замјенице (GGJ, §205–206); присвојне замјенице (GGJ, §210).

П о ј а в е : *ортотонација енклитике*, у φίλοι εἰσὶν; *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) личне замјеницеу предикатном полижају, у ἀδελφός μου и πάππος σου; *енклиза*, у ἀδελφός μου и πάππος σου; *акузатив са инфинитивом* (*accusatīvus cum infinitivo*), у δεῖ καὶ ἡμᾶς φίλους εἶναι, који се на латински преводи такође акузативом са инфинитивом (*oportet et nos amicos esse*) а на српски изричном реченицом (*треба да и ми будемо пријатељи*); *конгруенција* ном npl са 3sg глагола (τὰ ζῶα τρέχει), у τὰ ἡμέτερα ... τὰ ὑμέτερα εὐφραίνει; *супстантивизација* грч. τὰ ἡμέτερα, τὰ ὑμέτερα, тј. срп. *наша својина*.

А н а л и з а : *Именице*: ἀδελφός – ном msg, ἀδελφός *germānus*, (ροђени) брат; μαθήματα – ном npl, μάθημα, *studium*, учење, наука; μουσική – ном fsg, μουσική *musica*, музика; πάππος – ном msg, πάππος *avus*, дјед; φίλοι – ном npl, φίλος *amicus*; φίλους – acc npl, φίλος *amicus*, пријатељ. *Придјиви*: ἀρχαῖοι – ном npl, ἀρχαῖος *antiquus*, стар. *Члан*: ἡ – ном fsg, ἡ; ὁ – ном msg, ὁ; τὰ – ном npl, τὸ. *Замјенице*: ἐμοὶ – dat, ἐγὼ *ego*, ја; ἡμᾶς – acc, ἡμεῖς *nos*, ми; ἡμεῖς – ном, ἡμεῖς *nos*, ми; ἡμέτερα – ном npl, ἡμέτερος *noster*, наш; μου – gen, ἐγὼ *ego*, ја; σοὶ – dat, σὺ *tu*, ти; σου – gen, σὺ *tu*, ти; ὑμᾶς – acc, ὑμεῖς *vos*, ви; ὑμεῖς – ном, ὑμεῖς *vos*, ви; ὑμέτερα – ном npl, ὑμέτερος *vester*, ваш. *Глаголи*: ἀρέσκει – 3sg ind praes act, ἀρέσκω *placeo*, свиђати се; γράφομεν – 1pl ind praes act, γράφω *scribo*, писати; δεῖ – 3sg ind praes act, δεῖ *oportet*, треба; εἶναι – inf praes act, εἶμι *sum*, бити; εἰσὶν – 3pl ind praes act, εἶμι *sum*, бити; εὐφραίνει – 3sg ind praes act, εὐφραίνω *delecto*, веселити; παίζετε – 2pl ind praes act, παίζω *ludo*, играти се. *Везници*: καὶ – *et*, -*que*, и; οὖν – *ergo*, стога. *Речце*: μὲν ... δὲ – *et ... autem*, *et ... a*.

T r a n s l a t i o : **i.** *Mihi studia, tibi autem musica placet.* **ii.** *Nos scribimus, vos autem luditis.* **iii.** *Germānus meus avusque tuus antiqui sunt amici: ideo oportet et nos amicos esse.* **iv.** *Nos nostra, vos autem vestra delectant.*

П р е в о д : **1.** Мени се свиђа учење, а теби музика. **2.** Ми пишемо, а ви се играте. **3.** Мој брат и твој дјед су стари пријатељи; треба стога да и ми будемо пријатељи. **4.** Нас весели наша својина, а вас ваша.

ВЈЕЖБА λη'. Αναλιζирај и преведи: ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ. Σωκράτης ὅτ' ἐσκόπτετο ἐπὶ τῇ δυσγενεῖα ὑπ' ἀνθρώπου εὐγενοῦς μὲν, πονηροῦ δὲ καὶ ἀμαθοῦς, ἔλεγεν· Ἐμοὶ μὲν τὸ γένος ὄνειδος, σὺ δὲ τῷ γένει.

А н а л и з а : *Именице*: ἀνθρώπου – gen msg, ἀνθρώπος *homo*, *vir*, човек; γένει – dat nsg, γένος *genus*, род; γένος – ном nsg, γένος *genus*, род; δυσγενεῖα – ном fsg, δυσγένειά *locus humilis*, неславно поријекло; Σωκράτης – ном msg, Σωκράτης *Socrātes*, Сократ; Σωκράτους – gen msg, Σωκράτης *Socrātes*, Сократ. *Придјиви*: ἀμαθοῦς – gen msg, ἀμαθής *ignarus*, неук; εὐγενοῦς – gen msg, εὐγενής *nobilis*, *nobili genere ortus*, племенит; ὄνειδος – ном msg, ὄνειδος *dedecus*, срамота; πονηροῦ – gen msg, πονηρός *pravus*, opak. *Замјенице*: ἐμοὶ – dat sg, ἐγὼ *ego*, ја; σὺ – ном sg, σὺ *tu*, ти. *Члан*: τῇ – dat fsg, ἡ; τῷ – ном nsg, τὸ; τῷ – dat nsg, τὸ. *Глаголи*: ἔλεγεν – 3sg ind ipf act, λέγω *dico*, рећи, казати; ἐσκόπτετο – 3sg ind ipf mp, σκόπτω *illudo*, ругати се. *Предлози*: ἐπὶ – + dat, *de*, *propter*, *ob*, ради, поради; περὶ – + gen, *de*, *o*. *Везници*: καὶ – *et*, -*que*, и; ὅτε – *cum*, када. *Речце*: μὲν ... δὲ – *et ... autem*, *et ... a*.

T r a n s l a t i o : *DE SOCRATE. Socrātes, cum a (quodam) viro nobili genere orto sed pravo ignaroque illuderetur se humili genere ortum esse (= парафраза), dicebat: Mihi genus dedecus (sc. est), tu autem generi (sc. tuo dedecus es).*

П р е в о д : О СОКРАТУ. Сократ, када му се племенит али opak и неук човек ругао ради неславног поријекла, рекао је: 'Мени (sc. је) род срамота (на срамоту), а ти (sc. си) пак (sc. свом) роду (sc. срамота) (на срамоту)'.

ВЈЕЖБА 9. Μετάφραζε: **1.** *Зар ти није стало до отаџбине? Мени је особито стало до моје отаџбине.* **2.** *И ја, и ти, и сви ми требамо праведно радити.* **3.** *Твој друг вјежба у палестри.* **4.** *Ја вам говорим истину, а ви ме не слушате.* **5.** *Филозоф Бијант говорише:*

'Све своје носим са собом (у себи)'. **6.** Наша домовина има радишине и ваљане грађане. **7.** Пословица је Данас мени, сутра теби. **8.** Слава наших предака је велика.

А н а л и з а : Именице: **Бијант** – Βιάς; **домовина** – πατρίς; **друг** – φίλος; **отаџбина** – πατρίς; **палестра** – παλαιστῆρα; **пословица** – παροιμία; **предак** – πρόγονος; **слава** – δόξα; **филозоф** – φιλόσοφος. Придјеви: **ваљан** – χρηστός; **велик** – μέγας; **радишан** – σπουδαίος; **саб** – πάς. Замјенице: **ви** – ὑμεῖς; **ја** – ἐγώ; **ми** – ἡμεῖς; **мој** – ἐμός; **наш** – ἡμέτερος; **ти** – σύ; **твој** – σός. Глаголи: **бити** – εἰμί; **вјежбати** – γυμνάζω; **говорити** – λέγω; **говорити истину** – ἀληθεύω; **имати** – ἔχω; **носити** – φέρω; **радити** – πράττω; **слушати** – ἀκούω; **стало ми је** – μέλει μοι; **треба** – δεῖ. Прилози: **данас** – τήμερον; **особито** – σφόδρα; **праведно** – δίκαιως; **сутра** – αὔριον. Предлози: **у** – ἐν. Везници: **а** – μέν ... δέ; **и** – καί. Речце: **зар** – ἀρά; **не** – οὐ.

Μ ε τ ἄ φ ρ α σ ῖ ς : **α'** Ἄρ' οὐ μέλει σοι τῆς πατρίδος; Ἔμοιγε σφόδρα μέλει τῆς ἐμῆς πατρίδος (τῆς πατρίδος μου). (Π ο ј а в е : **елизија**, у ἀρ' οὐ, од ἀρά οὐ; **енклиза**, у μέλει σοι; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у τῆς πατρίδος μου.) **β'** Καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ πάντας ἡμᾶς δεῖ δίκαιως πράττειν. (Π ο ј а в е : **акузатив са инфинитивом** (*accusatīvus cum infinitivo*), у καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ πάντας ἡμᾶς δεῖ πράττειν, који уводи гл. δεῖ.) **γ'** Ὁ φίλος σου ἐν τῇ παλαιστῆρα γυμνάζει. (Π ο ј а в е : **енклиза**, у ὁ φίλος σου; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ὁ φίλος σου.) **δ'** Ἐγὼ μὲν πρὸς ὑμᾶς ἀληθεύω, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἀκούετε μου. (Π ο ј а в е : **рекција** грч. гл. ἀληθεύω (πρὸς +acc) која се разликује од рекције срп. узраза **говорити истину** (+ dat) и грч. гл. ἀκούω (+gen) која се разликује од рекције срп. гл. **слушати** (+acc); **енклиза**, у ἀκούετε μου.) **ε'** Βιάς ὁ φιλόσοφος ἔλεγεν· Πάντα τὰ ἐμὰ σὺν ἐμαυτῷ φέρω. (Π ο ј а в е : **супстантивизација** грч. πάντα τὰ ἐμὰ (= лат. *omnia mea*), тј. срп. **све своје**, **сву својину**.) **ζ'** Ἡ ἡμετέρᾳ πατρίς (патρίς ἡμῶν) τοὺς πολιτᾶς ἔχει σπουδαιοὺς καὶ χρηστοὺς. (Тῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι (патρίδι ἡμῶν) εἰσὶ σπουδαιοὶ καὶ χρηστοὶ πολιτᾶι.) (Π ο ј а в е : **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у πατρίς ἡμῶν) **ж'** Παροιμία ἐστίν· τήμερον μὲν ἐμοί, αὔριον δὲ σοί. (Π ο ј а в е : **ортотонација енклитике**, у παροιμία ἐστίν.) **η'** Τὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων (προγόνων ἡμῶν) κλέος μέγᾳ ἐστίν. (Појаве: **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у προγόνων ἡμῶν; **ортотонација енклитке**, у μέγᾳ ἐστίν.)

ВЈЕЖБА λθ'. Αναλιзирај и преведи: **α'** Ὁ σοφὸς ἐν ἑαυτῷ (αὐτῷ) πάντα τὰ χρήματα φέρει. **β'** Ἐγὼ μὲν τὰ ἑμαυτοῦ πράττω, σὺ δὲ τὰ σεαυτοῦ (σαυτοῦ). **γ'** Οὐδὲν αἶε ταῦτὸ μένει. **δ'** Δαρείος μεταπέμπεται τὸν Κύρον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ αὐτὸν σατράπην ἐκλέγει. **ε'** Ὁ οἶκος αὐτοῦ καλὸς ἐστίν. **ζ'** Αὐτὸς ὁ στρατηγὸς καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶταῖ ἐν τῷ αὐτῷ στρατοπέδῳ διαμένουσιν. **ж'** Ὁ διδάσκαλος ἡμῶν δίκαιός ἐστὶ καὶ ἀγαθός, ἀλλὰ σκληρός. **η'** Οἱ ἄνθρωποι ἀλλήλων πολὺ διαφέρουσι τῇ ἀνδρείᾳ, τῇ ῥώμῃ καὶ σώματος μεγέθει. **θ'** Εὐκλείδης λέγει· Τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα.

Г р а д и в о : замјеница аὐτός (GGJ, §207); повратне замјенице (GGJ, §208-209); исказивање припадности (GGJ, §211); реципрочна замјеница (GGJ, §212).

Π ο ј а в е : **супстантивизација** грч. ὁ σοφός, тј. лат. *sapiens*, срп. *мудар човек*, грч. τὰ ἑμαυτοῦ, σεαυτοῦ (лат. *mea, tua*), тј. срп. *моје, твоје ствари*; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) повратне замјенице у атрибутом положају, у τὰ ἑμαυτοῦ и τὰ σεαυτοῦ (σαυτοῦ); **краса**, у ταῦτὸ, од τὸ αὐτό; **замјеница аὐτός** у атрибутом положају (= *idem, istui*), у таῦτὸ (= τὸ αὐτό), ἐν τῷ αὐτῷ στρατοπέδῳ; **члан у функцији исказивања присвојности**, у ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, тј. лат. *a provincia eius*, тј. срп. *из његове области*; **замјеница аὐτός is, он**, у функцији личне замјенице 3 лица, у αὐτὸν, αὐτοῦ; **два акузатива**, тј. акузатив објекта са акузативом предиката, у αὐτὸν σατράπην ἐκλέγει, који се на латински преводје такође помозу два акузатива (*eum satrapam (satrapem) creat*) а на српски помозу акузатива и инструментала (*чини га саτραпом*); **замјеница аὐτός is, он**, у функцији личне замјенице 3 лица, у αὐτὸν; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у οἶκος αὐτοῦ и ὁ διδάσκαλος ἡμῶν; **енклиза**, у καλός ἐστίν, δίκαιός ἐστίν; **замјеница аὐτός** у предикатном положају (= *ipse, сам*), у αὐτὸς ὁ στρατηγός; **датов начин** (*dativus modi*), у τῇ ἀνδρείᾳ, τῇ ῥώμῃ καὶ σώματος μεγέθει, који се на латински преводје аблативом (*virtute, robore, & corporis magnitudine*) а на српски инструменталом (*храброшћу, снагом и величином тијела*); **конгруенција** nom npl са 3sg (τὰ ζῷα τρέχει), у τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα ἐστίν.

Α ν α λ ι ζ α : **Именице:** **ἀνδρεία** – dat fsg, ἀνδρεία *virtus, храброст*; **ἄνθρωποι** – nom mpl, ἄνθρωπος *homo, vir, човек*, pl *ἄνθρωποι*; **ἀρχῆς** – gen fsg, ἀρχή *provincia, област*; **Δαρείος** – nom msg, Δαρείος *Dartius, Дарије*; **διδάσκαλος** – nom msg, διδάσκαλος *magister, учитељ*; **Εὐκλείδης** – nom msg, Εὐκλείδης *Euclides, Еуклид*; **Κύρον** – acc msg, Κύρος *Cyrus, Кир*; **μεγέθει** – dat nsg, μέγεθος *magnitudo, величина*; **οἶκος** – nom msg, οἶκος *domus, familia, кућа, породица*; **ῥώμη** – dat fsg, ῥώμη *robur, снага*; **σατράπην** – acc msg, σατράπης *satrāpa (satrāpes), сатрап*; **στρατηγός** – nom msg, στρατηγός *dux, војсковођа*; **στρατιώται** – nom msg, στραιώτης *miles, војник*; **στρατοπέδῳ** – dat nsg, στρατοπέδον *castra, логор*; **σώματος** – gen nsg, σῶμα *corpus, тијело*; **χρήματᾶ** – acc npl, χρήματᾶ *suum, својина, имовина*. **Придјеви:** **ἀγαθός** – nom msg, ἀγαθός *bonus, добар*; **ἄλλοι** – nom mpl, ἄλλος *alius*; **δίκαιος** – nom msg, δίκαιος *aequus, праведан*; **ἴσᾶ** – nom npl, ἴσος *aequalis, једнак*; **καλός** – nom msg, καλός *pulcher, лијеп*; **πάντᾶ** – acc npl, πᾶς *omnis, сав*; **σοφός** – nom msg, σοφός *sapiens, мудар*; **σκληρός** – nom msg, σκληρός *strog, severus*. **Замјенице:** **ἀλλήλοις** – dat npl, ἀλλήλων *inter se, alius alium, један другому*; **ἀλλήλων** – dat mpl, ἀλλήλων *inter se, alius alium, један другому*; **αὐτό** – nom nsg, αὐτός *idem, исти*; **αὐτόν** – acc nsg, αὐτός *is, он*; **αὐτός** – nom msg, αὐτός *ipse, сам*; **αὐτοῦ** – gen msg, αὐτός *is, он*; **αὐτῷ** – dat nsg, αὐτός *idem, исти*; **ἑαυτῷ (αὐτῷ)** – dat msg, ἑαυτοῦ *sui, се*; **ἐγώ** – nom sg, ἐγώ *ego*; **ἑμαυτοῦ** – gen msg, ἑμαυτοῦ *mei, се*; **ἡμῶν** – gen pl, ἡμεῖς *nos, ми*; **οὐδέν** – nom nsg, οὐδεις *neto (nihil), нико (ninita)*; **σεαυτοῦ (σαυτοῦ)** – gen msg, σεαυτοῦ *tui, се*; **σύ** – nom sg, σύ *tu*. **Члан:** **ὁ** – nom msg, ὁ; **οἱ** – nom mpl, οἱ; **τά** – nom npl, τό; **τά** – acc npl, τό; **τῆ** – dat fsg, ἡ; **τῆς** – gen fsg, ἡ; **τό** – nom nsg, τό; **τόν** – acc msg, ὁ; **τῷ** – dat nsg, τό. **Глаголи:** **διαμένουσι** – 3pl ind praes act, διαμένω *permaneo, остајати*; **διαφέρουσι** – 3pl ind praes act, διαφέρω *diffĕro, разликоваати се*; **ἐκλέγει** – 3sg ind praes act, ἐκλέγω *creo, чинити*; **ἔστι(ν)** – 3sg ind praes act, εἰμι *sum*; **λέγει** – 3sg ind praes act, λέγω *profiteor*; **μένει** – 3sg ind praes act, μένω *maneo, остајати*; **μεταπέμπεταῖ** – 3sg ind praes mp, μεταπέμπομαι *clami no, arcesso*; **πράττω** – 1sg ind praes act, πράττω *facio, радити*; **φέρει** – 3sg ind praes act, φέρω *fero, носити*. **Прилози:** **ἀεί** – *semper, убијек, заувијек*; **πολύ** – *multum, много*. **Πрепозити:** **ἀπό** – + gen, *a, od, из*; **ἐν** – + dat, *in, у*. **Везници:** **ἀλλά** – *sed, али*; **καί** – *et, -que, u*. **Речце:** **μὲν ... δέ** – *o ... vero, autem, o ... a*.

T r a n s l a t i o : i. Sapiens omnia sua in se (secum) portat. ii. Ego mea facio, tu autem tua (sc. facis). iii. Nihil perpetuo idem manet. iv. Dartius Cyrum a provincia eius arcessit eumque satrāpam (satrāpem) creat. v. Domus ejus pulchra est. vi. Ipse dux & (alii) milites in isdem castris permānent. vii. Magister noster aequus et bonus est, sed severus. viii. Homīnes inter se virtute, robore, & corpōris magnitudīne multum diffĕrunt. ix. Euclīdes dicit: Quae cum eōdem aequantur (= парафраза) & inter se aequa(bi)lia sunt.

Π ρ ε в о д : **1.** Мудар човек сву имовину носи у себи. **2.** Ја радим своје ствари, а ти (sc. радиш) своје. **3.** Ништа (не) остаје заувијек исто. **4.** Дарије шаље по Кира из његове области и чини га сатрапом. **5.** Његова кућа је лијепа. **6.** Сам војсковођа и (остали) војници остају у истом логору. **7.** Наш учитељ је праведан и добар, али строг. **8.** Људи се једни од других много разликују храброшћу, снагом и величином тијела. **9.** Еуклид каже: 'Оно што је једнако истом једнако је и једно другом'. (Нпр. 1 + 1 = 2; 4 - 2 = 2; 1 + 1 = 4 - 2.)

ВЈЕЖБА X. Μετάφραζε: **i.** *Spartāce, memoria tui aeterna est.* **ii.** *Labor tuus, mi discipūle, laudalibīlis est.* **iii.** *Patria nostra ligno abundat.* **iv.** *Hamīlcar eiusque filius Hannībal Romanōrum hostes erant.* **v.** *Adulatorībus non credīmus; verba eōrum fallacia sunt.* **vi.** *Fabūlae Aesōpi pulchrae sunt; puēri eas libenter legunt.*

Α ν α λ ι ζ α : **Именице:** **adulātor** – κόλᾱς; **Aesōpus** – Αἰσωπος; **discipūlus** – μαθητής; **fabūla** – μῦθος; **filius** – υἱός; **Hamīlcar** – Ἀμιλκᾱς; **Hannībal** – Ἀννιβᾱς; **hostis** – πολέμιος; **labor** – πόνος; **lignum** – ξύλον; **memoria** – μνήμη; **patria** – πατρίς; **puer** – παῖς; **Romanus** – Ῥωμαῖος; **Spartācus** – Σάρτακος; **verbum** – ἔπος. **Придјеви:** **aeternus** – αἰώνιος; **fallax** – δολερός; **laudabilis** – ἐπαινετός; **pulcher** – καλός. **Замјенице:** **is** – αὐτός; **meus** – ἐμός, μου; **noster** – ἡμέτερος, ἡμῶν; **tu** – σύ; **tuus** – σός, σου. **Глаголи:** **abundo** – περισσεῶ; **credo** – πιστεύω; **lego** – ἀναγινώσκω; **sum** – εἰμι. **Прилози:** **libenter** – ἐκῶν. **Речце:** **non** – οὐ.

Μ ε τ ᾱ φ ρ α σ ῖ ς : **α'** Ὡ Σπάρτακε, ἡ μνήμη σου αἰωνιᾶ ἐστίν. (Π ο ј а в е : **енклиза**, у μνήμη σου; **ορτοтонација** **енклитике**, у αἰωνιᾶ ἐστίν; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ἡ μνήμη σου.) **β'** Ὁ σός πόνος, ὃ μαθητᾶ μου, ἐπαινετός ἐστίν. (Π ο ј а в е : **енклиза**, у μαθητᾶ μου и ἐπαινετός ἐστίν; **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ὃ μαθητᾶ μου.) **γ'** Ἡ πατρίς ἡμῶν περισσεῖει τῷ ξύλῳ. (Π ο ј а в е : **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ἡ πατρίς ἡμῶν; **инструментални датив** (*datīvus instrumenti*), у τῷ ξύλῳ.) **δ'** Ὁ Ἀμιλκᾱς καὶ ὁ υἱός αὐτοῦ Ἀννιβᾱς τῶν Ῥωμαῖων (или τοῖς Ῥωμαῖοις) πολέμοι ἦσαν. (Π ο ј а в е : **присвојни генитив** (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ὁ

υιός αὐτοῦ.) ε' Τοῖς κόλαζιν οὐ ποτεόμεν· τὰ ἔπη αὐτῶν δολερά ἐστίν. (Π ο j α β ε : *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у τὰ ἔπη αὐτῶν; *конгруенција* nom prl ca 3sg глагола (τὰ ζῷα τρέχει), у τὰ ἔπη ἐστίν.) ζ' Οἱ τοῦ Αἰώπου μῦθοι καλοὶ εἰσὶν· οἱ παῖδες ἐκόντες ἀναγιγνώσκουσιν αὐτούς. (Π ο j α β ε : *енклиза*, у καλοὶ εἰσὶν.)

ВЈЕЖБА 10. Μετάφραζε: **1.** Мало људи позна себе: своје врлине и своје мане. **2.** Војници, ваи живот бијаше напоран, али славан! **3.** Само име Хомерово је гласовито! **4.** Спарτανци и Атињанин често се бораху једни против других. **5.** Мој отац даје синовима примјер врлине. **6.** Онај који греши себи греши.

А н а л и з а : Именице: Атињанин – Ἀθηναῖος; војник – στρατιώτης; врлина – ἀρετή; живот – βίος; име – ὄνομα; мана – ἀμαρτήμα; примјер – παράδειγμα; син – υἱός; Спартанац – Σπαρτιάτης; Хомер – Ὅμηρος. Придјеви: гласовит – ὀνομαστός; напоран – ἐπίπονος; сам – αὐτός; славан – εὐκλεής. Замјенице: ваи – ὑμέτερος, ὑμῶν; један други – ἀλλήλων; мој – ἐμός, μου; себе – ἑαυτοῦ; свој – ἑαυτοῦ. Глаголи: бити – εἶμι; борити се – μάχομαι; грешити – ἀμαρτάνω; давати – παρέχω; познавати – γινώσκω. Прилози: често – πολλάκις. Везници: али – ἀλλά; и – καί.

М е τ ά φ ρ α σ ῖ ς : α' Οἱ ὀλίγοι γινώσκουσιν ἑαυτούς· τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀμαρτήματα. (Π ο j α β ε : *сунстантивизација* (и *парафраза*) грч. οἱ ὀλίγοι, тј. срп. мало људи; *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) повратне замјенице у атрибутивном положају, у τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς и τὰ ἑαυτῶν ἀμαρτήματα.) β' Ὁ στρατιώται, ὁ βίος ὑμῶν (ὁ ὑμέτερος βίος) ἐπίπονος ἦν ἀλλὰ εὐλεής. (Π ο j α β ε : *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ὁ βίος ὑμῶν.) γ' Ὁμήρου αὐτὸ τὸ ὄνομα ὀνομαστόν ἐστίν. (Π ο j α β ε : *замјеница αὐτός* у предикатном положају (= сам, ipse), у αὐτὸ τὸ ὄνομα; *енклиза*, у ὀνομαστόν ἐστίν.) δ' Οἱ Σπαρτιάται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς ἀλλήλους πολλάκις ἐμάχοντο. ε' Ὁ πατήρ μου τοῖς ἑαυτοῦ υἱοῖς παρέχει τὸ τῆς ἀρετῆς παράδειγμα. (Π ο j α β ε : *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) личне замјенице у предикатном положају, у ὁ πατήρ μου; *енклиза*, у πατήρ μου; *присвојни генитив* (*genitīvus possessīvus*) повратне замјенице у атрибутивном положају, у τοῖς ἑαυτοῦ υἱοῖς.) ζ' Ὁ ἀμαρτάνων εἰς ἑαυτὸν ἀμαρτάνει. (Π ο j α β ε : *рекција* грч. гл. ἀμαρτάνω εἰς (+acc) која се разликује од рекције срп. гл. грешити (+dat).)

ВЈЕЖБА μ'. Αναλίζирај и преведи: ΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΓΕΣ. Ταῦρος διωκόμενος ὑπὸ λέοντος καταφεύγει εἰς σπηλαῖον. Ἐν σπηλαίῳ ἦσαν αἶγες ἄγριαί· τοιπόμενος δὲ ὑπ' αὐτῶν ὁ ταῦρος καὶ κερατιζόμενος ἔλεγεν· Οὐχ ὑμᾶς δεῖδων ἀνέχομαι, ἀλλὰ τὸν πρὸ τοῦ σπηλαίου.

Π ο j α β ε : *елизија*, у ὑπ' αὐτῶν, од ὑπὸ αὐτῶν; *замјеница αὐτός is, он*, у функцији личне замјенице 3 лица, у ὑπ' αὐτῶν; *негација οὐχ*, која овако гласи изсред аспирате и хака, у οὐχ ὑμᾶς.

А н а л и з а : Именице: αἶγες – nom fpl, αἶξ capra, коза; λέонτος – gen msg, λέων leo, лав; σπηλαῖον – acc nsg, σπηλαῖον specus, пећина; σπηλαίου – gen nsg, σπηλαῖον specus, пећина; σπηλαίῳ – dat nsg, σπηλαῖον specus, пећина; ταῦρος – nom msg, ταῦρος taurus, бик. Придјеви: ἄγριαί – nom fpl, ἄγριος ferus, дивљи. Замјенице: αὐτῶν – gen mpl, αὐτός is, он; ὑμᾶς – acc pl, ὑμεῖς vos, ви. Члан: ὁ – nom msg, ὁ; τὸν – acc msg, ὁ; τοῦ – gen nsg, τὸ. Глаголи: ἀνέχομαι – 1sg ind praes mp, ἀνέχομαι obdūro, држати се, трпети; δεῖδων – nom msg pt praes act, δεῖδω timeo, плашити се; διωκόμενος – nom msg pt praes mp, διώκω persequor, прогонити; ἔλεγεν – 3sg ind ipf act, λέγω inquam, рећи, казати; ἦσαν – 3pl ind ipf act, εἶμι sum, бити; καταφεύγει – 3sg ind praes act, καταφεύγω confugio, бјежати; κερατιζόμενος – nom msg pt praes mp, κερατιζω cornibus tundo, роговима набадати; τοιπόμενος – nom msg pt praes mp, τύπτω ferio, ударати. Предлози: εἰς – + acc, in, у; ἐν – + dat, in, у; πρὸ – + gen, prae, пред, испред. Везници: ἀλλά – sed, али; καί – et, -que, и. Речце: δὲ – autem, а; οὐ – non, не.

Т r a n s l a t i o : TAURUS CAPRAEQUE. Taurus a leone persecutus in specum configit. In specu caprae ferae erant. Ab iis vero verberatus & cornibus tunsus (tussus) taurus inquitabat: Obdūro non vestri sed illius prae specu timidus (= парафраза).

П р е в о д : БИК И КОЗЕ. Бик којег прогони лав бјежи у пећину. У пећини су биле дивље козе; а бик којег оне ударају и набадају роговима каже (бик, изударан и изборен, рече): 'Држим се (трпим ово) плашећи се оног испред пећине, не вас'.